

TRENTA ANYS DEL MERCAT COMÚ

Tercera superpotència

El 25 de març de 1957 naixia el Mercat Comú Europeu. Han passat trenta anys i la unificació econòmica i política d'Europa ha caminat a passos lents. És un bon moment per fer-ne el repàs.

Vicent Partal

El 25 de març de 1957, dotze ministres representants de sis països signaven solemnement un tractat de 248 articles que establia les bases de la unificació europea i, abans que res, de la unificació comercial. L'escena tenia lloc en la sala més noble del Capitoli romà, des d'on es domina la ciutat mare d'imperis. En els llibres d'història l'efemèrides ha quedat recollida amb un text breu: 25 de març del 1957, naix el Mercat Comú Europeu.

Europa encara no ha nascut, però, trenta anys després. No ha nascut una Europa que pugui usar el nom sense caure en la fatuïtat i en la presumpció. L'Europa dels Urals a Lisboa està tan lluny del futur avui com estava aquell any de 1957. Potser més. Però una part del vell continent s'ha posat en marxa per consolidar una entitat supranacional capaç de comptar entre els grans del planeta, al costat dels Estats Units i l'URSS, junt amb la Xina i el Japó. El somni europeista, encarnat en la bandera dels dotze estels, porta camí de prendre cos sobre la porció de continent que ocupen Dinamarca i Portugal, Grècia i Holanda, l'Estat espanyol i Bèlgica, Irlanda, Itàlia i l'Estat francès, Holanda i la República Federal d'Alemanya, el Regne Unit de la Gran Bretanya. Ben cert que és una Europa imperfecta. I una Europa que serà difícil que pugui entendre's amb l'altra, amb l'Europa del socialisme, amb l'Europa eslava. Però no hi ha un altre intent, ara per ara, que toque el futur d'una Europa unida com ho fa el Mercat Comú Europeu, les Comunitats europees.

¿Què s'ha fet?

Si es fa una ullada al camí recorregut en aquests trenta anys, la sensació serà segurament de lentitud. No s'ha anat amb pressa per perseguir el somni de Robert Schuman, el ministre francès pare de l'europeisme actual. Però l'última dècada ha accelerat notablement el procés. L'última dècada i la preocupació de quedar

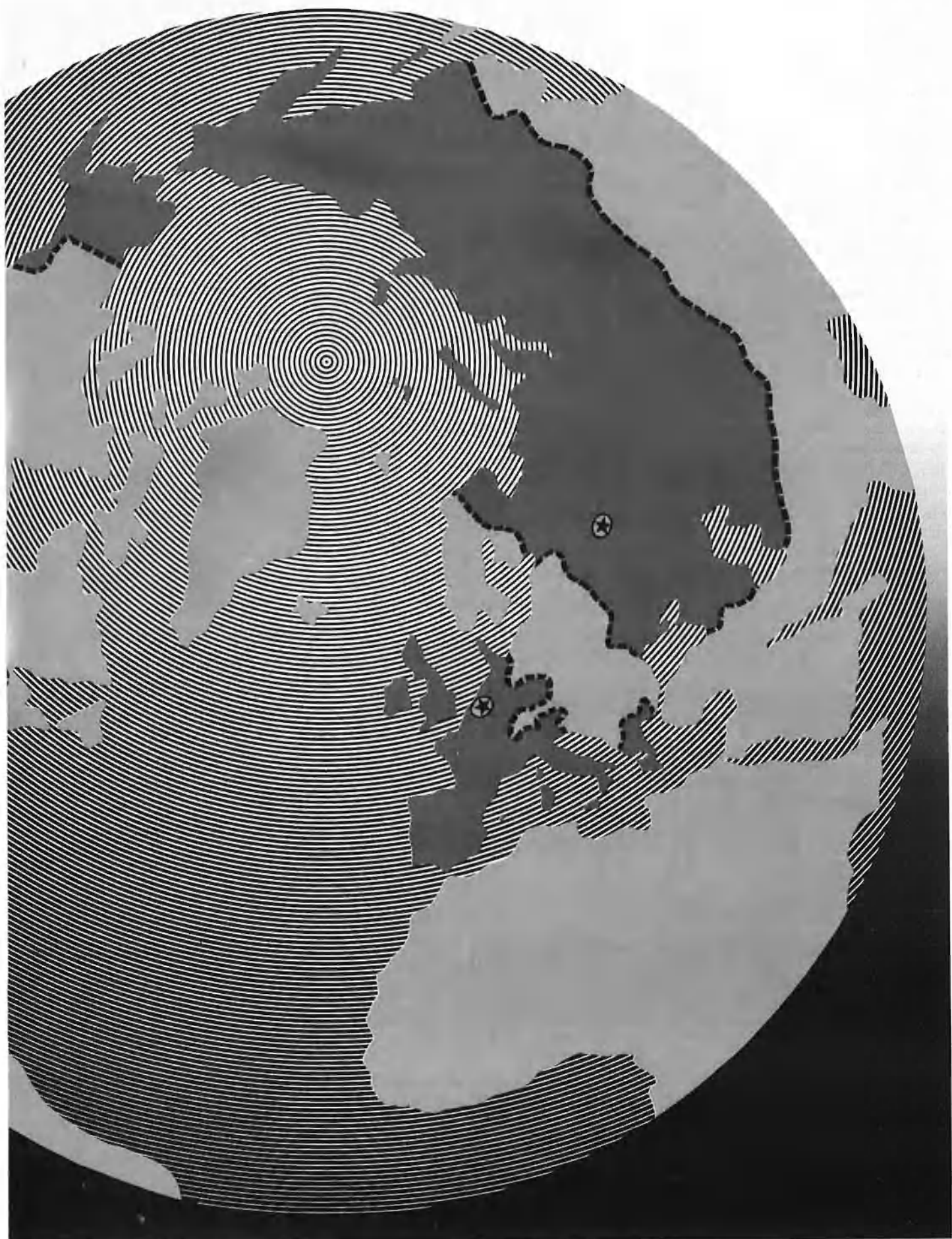
despenjats dels plans —militars o econòmics— de les actuals superpotències. L'objectiu dels signataris de Roma era ben ambiciós: crear un mercat únic entre França, l'Alemanya Federal, Itàlia i els tres països del Benelux. És ben clar que no s'hi ha arribat i que l'Europa comunitària —ara ja de dotze estats— presenta encara traves internes a la lliure circulació de persones i mercaderies. Però s'ha aconseguit que les fronteres es puguin creuar només amb la presentació del DNI de l'estat corresponent i una franqueta de 350 ecus per a cada viatger.

La llibertat total de circulació, és a dir la desaparició dels passos de frontera, està prevista per al 31 de desembre del 1992. S'ha aconseguit que algunes professions (sanitat, arquitectura, advocats) puguin exercir-se on s'origina sense cap discriminació per l'estat d'origen del professional. Encara no s'ha reconegut, però, una equivalència general dels títols universitaris. S'ha aconseguit que tots els ciutadans de la CEE gaudesquen de les mateixes condicions de treball i salarials dins un mateix país, però encara no s'han liberalitzat els vols interiors a la comunitat ni s'ha arribat a harmonitzar els processos bancaris en alguns dels seus aspectes. ¿És molt o és poc?

No resulta fàcil donar una opinió. Hi ha problemes. Per exemple, la supressió de les fronteres internes topa amb la reticència de països que mantenen divergències sobre temes fiscals o d'ordre públic. Hi ha països que temen una allau immigratòria si són suprimits els guardabarreres fronterers. N'hi ha, en canvi, d'altres que temen que l'obertura de les fronteres comporte l'augment del consum de droga. Harmonitzar els interessos dels dotze estats és el repte.

En el camp concret del comerç la CEE ha assolit l'exoneració total dels drets de duana per als intercanvis interiors de la comunitat, una tarifa duanera comuna envers tercers països i la lliure concurrència entre societats europees. Aviat, l'1 de gener del 1988, s'instaurarà un document únic de duana que substituirà els setanta existents en l'actualitat i, a més llarg ter-

el Temps

mini, es busca l'harmonització de la fiscalitat indirecta.

Pel que fa al sistema monetari, la discussió més espectacular és sobre la conveniència o no de posar en circulació una única moneda europea. No sembla que això haja de passar immediatament, però de moment l'ecu és l'utilitzat com a unitat europea de comptes pels bancs i inclús per particulars del Regne Unit i el Benelux. Amb tot, un pas important va ser la creació del Sistema Econòmic Europeu, l'any 1979, que obliga els països comunitaris a limitar les fluctuacions de les monedes i les regula entre elles. Al Sistema Monetari Europeu encara no s'han adherit la lliura, el dracma, la pesseta i l'escut. Tampoc no s'ha produït l'alliberament dels moviments de capital, és a dir, l'abolició dels controls de canvis. El problema greu que es planteja a l'hora de cercar una política monetària comuna és que aquesta és impossible sense una millor coordinació de les polítiques econòmiques.

Hi ha un camp en el qual els avanços han estat espectaculars durant la darrera dècada: la defensa del medi ambient. S'han dictat des de la Comunitat mesures de protecció dels consu-

cria d'animals i l'any 1989 s'intentarà que tots els països de la CEE disposen de gasolina sense plom. Un problema important és el desacord existent entre els distints estats a l'hora de programar una política de seguretat nuclear comuna.

En el camp industrial hi ha en marxa quatre projectes que, si es porten a terme, evitaran el retard industrial respecte a les grans potències, que, sobretot l'anunci del programa SDI («Guerra de les Galàxies»), a càrrec de Reagan podia anunciar. Aquests projectes són l'«Eureka», de noves tecnologies, el projecte «Esprit» de tecnologia de la informació, el «Race» de telecomunicacions i el «Brite» de biotecnologia. En tots ells participen indústries i governs de tots els estats de la CEE, i a través d'ells es fomenta l'intercanvi de tecnologia avançada.

A part, alguns països participen en empreses comunes de caràcter europeu, com són l'Airbus o els projectes d'investigació espacial europea Ariane i Hermes. Dos són els problemes que els experts assenyalen com més importants per al sector industrial de la comunitat: la reestructuració dels sectors tradicionals (operació Sagunt, per

La supressió de les duanes internes topa amb la reticència d'alguns països.

midors, especialment controls dels productes tòxics i mèdics, de vigilància del transport de materials perillosos, normes obligatòries per als vehicles, regulant-ne el nivell sonor o l'emissió de fases, i inclús s'ha prohibit la importació de pells de foques-bebè. A partir de l'any vinent es prohibirà la utilització d'hormones en la

exemple) com són el tèxtil, la siderúrgia o la construcció naval, i la reducció de la dependència del petroli en la indústria, la qual ha baixat en un 20 per cent en deu anys.

Tot i això, hi ha previsions preocupants en aquest camp. El 1990 la CEE podria necessitar quinze mil milions de dòlars per a adquisicions de tecnologia

punta, sobretot al Japó i els Estats Units, i hi ha una disminució constant del nombre de societats localitzades en la comunitat que entren dins les cent primeres societats del món. El pressupost que dediquen els governs europeus a investigació encara és molt menor del que dediquen els governs dels Estats Units i el Japó.

Finalment, queda el sempre conflictiu capítol agrícola. La CEE és el segon exportador mundial de productes agrícoles (el primer en vins o formatges) i el primer importador mundial (en cafè, cacau, tabac, etcètera). S'ha aconseguit assegurar l'aprovisionament alimentari i s'ha arribat a organitzar un mercat per al 95 per cent dels productes comunitaris. Però els dese-

Moment de la firma del tractat de Roma i l'última pàgina de la Convenció.

En fin se oren les plenipotenciaries: sougnars ont apôtes leurs signatures au bas de la présente Convention.

Zu Übereinkommen haben die unterzeichneten Bevollmächtigten ihre Unterschriften unter dieses Abkommen gesetzt.

Is fozz se oren i plenipotenciarij sottoscritti la loro firme in calce alla presente Convenzione.

Ten belien waaryn de ondergetekende gezandtschappden hun handteekening onder dese Overeenkomst hebben gesteld.

Fait à Rome, le vingt-cinq avril mil neuf cent cinquante-sept.
Geschrieben zu Rom, am fünfundzwanzigsten März neunundfünfzig.
Fatto a Roma, il venticinque marzo milnovecentocinquanteasette.
Gedraen te Rome, de vijfentwintigste maart negentienhonderd zeventy en vijftig.

P. H. Marshall *Carlo Azeglio Ciampi*
Adenauer *Walter Hallstein*
Simeone *Willy Brandt*
Mohamed Fayed *Giuseppe De Martino*
Berth *...*
J. ... *...*

quilibris regionals i l'harmonització de les polítiques agrícoles dels estats ha provocat constants problemes. És una imatge tòpica la dels llauradors de qualsevol dels estats mediterranis de la CEE irats contra les decisions comunitàries.

El balanç global de tot aquest procés és positiu en alguns aspectes, però negatiu, o lent, en d'altres. ¿Hi ha, però, per al vell continent que fou centre del món fins 1914 alguna altra eixida que la unificació?

Les raons polítiques

La possibilitat d'una guerra nuclear limitada sobre Europa, anunciada pel president nord-americà Ronald Reagan

en una de les seues habituals imprudències l'any 1981, és, junt amb la instal·lació dels euromíssils com a conseqüència de la «doble decisió» de l'OTAN, el senyal d'alerta que fa que molts europeus, als inicis de la present dècada, comencen a plantejar-se col·lectivament el seu futur. ¿Apèndix dels Estats Units a Occident i de l'URSS a Orient? ¿Tercer bloc sense veu ni vot? ¿Camp de batalla acotat per resguardar els santuaris rus i americà? ¿Peons blancs i negres de les reines del joc d'escacs mundial? La perspectiva no és precisament feliç i, sense dubte, ha contribuït més que res al súbit procés europeista que s'ha viscut els últims anys.

EUROPA entre les superpotències

	E.U.A.	EUROPA	U.R.S.S.
 Població	239 milions	322 milions	276 milions
 Densitat	25.2 h/km ²	151.6 h/km ²	12.3 h/km ²
 Extensió	9.363.123 km ²	2.125.600 km ²	22.402.200 km ²
 P.n.b	3.947	2.445	1.400
 Defensa	6.6	4.8	9.5
 Llibres	76.976	236.229	82.589
 Energia	1905	742	2066
 Consum	2.175	1.274	1.612

Europa, a l'expectativa d'una superior coordinació de les polítiques econòmiques.

ment ja formen part de la tradició, i els països mediterranis sempre han estat discòls. Espanya s'ha sumat entusiasmada al projecte europeu, però hi ha molt de política interior i necessitat del partit en el govern a l'hora d'aquesta decisió. Si les resistències poden anar superant-se, l'any 2000 podria veure una Europa nova on els problemes no acabarien fàcilment. ¿L'Europa dels estats o l'Europa de les nacions? ¿L'Europa de les multinacionals? □

En aquest procés les cartes clau de la baralla són la pressió popular —pacifistes, estudiants, ecologistes, coincideixen en les seues manifestacions superant fronteres internes— i la decisió d'alguns estats de posar-s'hi al front. Dels dotze països de la CEE és França qui està en millors condicions de fer de pal de paller de la nova Europa. És un estat gran i amb un nivell industrial acceptable. Situat al cor geogràfic dels dotze. Amb una força militar potent, segurament la tercera del món i independent de l'OTAN.

Amb una clara visió del món, que inclou la seua aspiració a unificar Europa occidental i esdevenir potència hegemònica en el Magrib i bona part d'Àfrica. Junt amb França, la presència i la voluntat de la República Federal d'Alemanya dona solidesa al motor europeu, en el qual encaixen a la perfecció els més antics partidaris de la unitat, els països del Benelux.

En la perifèria, però, les coses no són tan clares. Les reticències d'Anglaterra a tot el que signifiqui perdre l'aïlla-

